LUND UNIVERSITY

Framtidsutsikter för Scandinavian Studies

Mortensen, Anders

Published in:
Skandinavien i tid och rum : CSS Acta Series

2012

Link to publication

Citation for published version (APA):
Mortensen, A. (2012). Framtidsutsikter för Scandinavian Studies. I M. Jönsson (Red.), *Skandinavien i tid och rum : CSS Acta Series* (Vol. 2). Centre for Scandinavian Studies Copenhagen-Lund (CSS).

Total number of authors:
1

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Framtidsutsikter för Scandinavian Studies

Avslutande diskussion i plenum

ANDERS MORTENSEN:

Eftersom det har visat sig att samtliga som deltar i konferensens avslutande diskussion så utomordentligt väl behärskar åtminstone något av de skandinaviska språken, tog vi i arrangörsgruppen igår beslutet att samtalen ska föras på danska, norska och svenska, istället för som aviserats i programmet på engelska. Den affischerade rubriken, The Future of Scandinavian Studies, kommer därför i konferensvolymen att ersättas med en tvåspråkig formel, Framtidsutsikter för Scandinavian Studies. Denna makaroniska titel speglar ett grundläggande villkor för vårt studiefält. Ofrånkomligen både måste och önskar vi meddela oss med varandra på ett flertal språk: utöver de skandinaviska och nordiska språken har ju engelskan och tyskan en synnerligen stark ställning – genom att världens forskning och utbildning i skandinavistik till väsentlig del bedrivs i de engelsk- och tyskspråkiga länderna. När vi under den närmaste timmen ska ta oss för att blicka in i framtiden, verkar det troligt att frågan om våra interna och externa kommunikationsspråk mer än en gång ska bli föremål för församlingens uppmärksamhet och kanske diskuteras i egenskap av både potential och predikament.

Uppgiften för vår avslutande diskussion i plenum är att både dra samman några intressanta trådar från konferensens utforskning av rummets och platsens betydelse för det historiska medvetandet, det konstnärliga skapandet och den kulturella identiteten i Norden, och samtidigt visa på vägar för fortsatt samarbete inom Scandinavian Studies regional och globalt. Låt mig inleda diskussionen genom att förevisa en enkel modell över den internationella skandinavistiken – eller snarare just dess rum eller platser, för som ni snart ser, är denna figur också en minimalistisk och ogenerat scandinavocentrisk karta, vars poäng underförstås av fraserna jag lagt in inunder – och som fortfarande är på engelska, som ni ser:

Scandinavian Studies:

Inside Scandinavia – Outside Scandinavia – In between Inside and Outside

Under konferensen har vi gång på gång påmints om att den överväldigande andelen forskning i Scandinavian studies inte bedrivs i Skandinavien, där istället nationella eller europeiska intressen och perspektiv dominerar, utan vid det omkring ett kvarts tusental universitetsinstitutioner världen över där man bedriver forskning och undervisning i nordiska språk, litteratur, film och vidare kulturella-politiska sammanhang. Som vi också har blivit smärtsamt påminda om under konferensens dagar, är intresset i ämnets inre och påtagligt mindre energiska cirkel (*inside Scandinavia*) för den omfattande verksamheten i det yttre fältet (*outside Scandinavia*) förbluffande svalt, allmänt sett. Därav denna representation av ett *no man's land* emellan, ett svårforcerat gränsterritorium *in between,* för att uppmärksamma en dysfunktionell karaktär hos det samlade studiefältet: kommunikations-, forsknings- och utbildningsutbytet mellan den verksamhet som bedrivs i Skandinavien och den verksamhet som bedrivs utanför Skandinavien fungerar synbarligen inte så som borde ha möjligheter att göra. En av våra drivkrafter för att starta Centre for Scandinavian Studies Copenhagen – Lund är just det trängande behovet av att upprätta mer direkta och fruktbara förbindelser mellan skandinavister inom och utom Skandinavien. Fördelarna med att en sådan *internationell hamn* för ämnet öppnas i Skandinavien är uppenbara, och vi förställer oss att placeringen i Köpenhamn och Lund är väl ägnad att gynna samarbetet.

Låt oss nu begrunda de framgångsdigra möjligheter som står oss till buds. En panel bestående av Ann-Mari Mai, Odense, Per Thomas Andersen, Oslo, Henrik Rahm, Lund, Petra Broomans, Groningen, Maaret Koskinen, Stockholm, och Dag Blanck, Uppsala, har åtagit sig att inledningsvis formulera några sammanfattande synpunkter på vår fråga, den om framtidsutsikterna för Scandinavian Studies.

ANN-MARIE MAI:

Efter min opfattelse viser de indlæg, vi har hørt ved konferencen, hvor vigtigt det er at sammentænke de forskellige dimensioner af de skandinaviske studier og blive endnu bedre til at formidle dem. Studiet af sprog, litteratur, medier, kultur, historie og samfund indgår i de internationale skandinaviststudier, og jeg tror, at det er vigtigt at dyrke sammenhængen imellem de forskellige forsknings- og undervisningsemner og skabe et bedre samspil mellem skandinaviststudier over hele verden.

Inden for mit eget felt, den nordiske litteratur, har jeg gjort den erfaring, at det er spændende og udfordrende at lade sit emne udfordre interdisciplinært. Sammen med forskere fra historie, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab arbejder jeg med velfærdsstatsstudier – et emne, som tiltrækker sig opmærksomhed internationalt. Der er en stor interesse fra mange sider for at få viden om den såkaldt nordiske model, for at studere velfærdsstatens sprog og begreber. Og for grundigt at belyse dette emne, har vi brug for bringe flere fagligheder på banen. Mit bud på fremtiden for skandinaviske studier vil være: lad os styrke sammenhængen mellem de forskellige fagligheder, som skandinaviske studier faktisk rummer – lad os samarbejde inden for skandinaviststudierne om emner, som tiltrækker sig international opmærksomhed og som lægger op til komparative studier og teoretisk diskussion. Vi har eksempelvis også en stribe forfatterskaber at tage fat på: Ibsen-studierne, Strindberg-studierne, H. C. Andersen-studierne og studiet af den nordiske børnelitteraturtradition tiltrækker sig stigende international opmærksomhed. Her har vi muligheder for både at koncentrere os om nordisk sprog, litteratur og kultur og samtidig åbne os for de nyeste internationale teoretiske diskussioner. H. C. Andersen er nok en dansk forfatter, men han er også kinesisk, sydkoreansk og tysk. Skandinaviske studier har en fremtid i at fokusere på emner, der er eller kan blive vigtige internationalt og sammentænke de faglige elementer, der indgår i vores studieområde.

PER THOMAS ANDERSEN:

Gitt at vi erfarer det som blir kalt "avnasjonalisering" og fremvekst av "post-nasjonale konstellasjoner" på mange livsområder i vår samtid, burde Scandinavian Studies ligge der, på forhånd klart, som et aktuelt svar på noen av tidens spørsmål. "Makroregionalisme" er én av de prioriterte ideene innenfor EU i forbindelse med den "reforhandling av det nasjonale som

pågår. Scandinavian Studies, eller "nordiskfaget", som vi kaller det i Norge, har så å si foregrepet fremtiden, og bør ha alle muligheter i tiden som kommer, både faglig og EU-finansielt. I den sammenheng er det naturligvis en fordel at man kan knytte det hele til "Øresunds-regionen" som er etablert "makroregion" i EU, med Øresundsbroen som flernasjonalt symbol.

Det foregår allerede en del samarbeid mellom de nordiske land på aktuelle forskningsområder. Personlig skulle jeg ønske at CSS ville prioritere kontakt og samarbeid med fagfeller både i og utenfor de skandinaviske land. Mer kontakt med fagmiljøer i Europa står høyt på min ønskeliste. Et annet ønske er å ta vare på "arven" fra Georg Brandes skolen, det vil si å sørge for at CSS ikke minst blir et møtepunkt for stipendiater i fagfeltet.

En oppsiktsvekkende erfaring fra mitt personlige møte med fagmiljøer utenfor Skandinavia, er at man slett ikke bare interesserer seg for den skandinaviske "verdenslitteraturen" (Ibsen, Strindberg, H.C Andersen osv.), men også i meget høy grad orienterer seg mot skandinavisk samtidslitteratur. Dette gir et stort spekter av mulige møtepunkter og samaarbeidsarenaer. Det kan også være med å gjøre oversettelse til et mulig tema/forskningsområde. Jeg tror også det er på sin plass å "følge faget" i den utviklingen som har pågått en tid nå, i retning av en utvidelse av forskningsperspektivene i retning "kulturstudier". Jeg tenker ikke dette som erstatning for "hard core" tekstanalyse, men som et tilleggsperspektiv. Og i det tilleggsperspektivet ligger det mange nye muligheter til tverrfaglig samarbeid for oss litterater med samfunnsforskere, medieforskere, historikere, sosiologer -- og sikkert mange fler.

HENRIK RAHM:

Har skandinavistiken passerat bäst före-datum? Var den som bäst när Norden var unikt med sin passfrihet på 50-talet och vi förstod varandra bättre språkligt och kulturellt? Nej, jag tror att den bästa tiden randas nu. Regionerna är viktigare än någonsin, och jag hoppas att skandinavistiken kan vara ett sätt stoppa trångsynt nationalism och att befrämja samarbete mellan ämnen som litteraturvetenskap, filmvetenskap, teatervetenskap, svenska språket, danska, isländska och andra ämnen där skandinavistik har en roll att fylla.

Vi har nyligen fått besked om att vi fått medel för Interreg-projektet Närinternationalisering i Öresundsregionen. Jag ser det som en stor möjlighet för CSS i framtiden. Vi har till exempel skissat på kontakter och utbyten inom lärarutbildningarna på ömse sidor om sundet. Vi tänker

oss kontakter mellan lärarstudenter, lärarutbildare, skolor som tar emot lärarstudenter på studiebesök och praktik, fortbildning för lärare i de svenska och danska skolorna. Jag kan bidra till denna del av vår ansökan eftersom jag är ämnessamordnare för skolämnet svenska, alltså språkvetenskap och litteraturvetenskap, för Lunds universitet i den ämneslärarutbildning som Lund och Högskolan Kristianstad bedriver på Campus Helsingborg. Det är glädjande att ämnesplanerna för svenska i gymnasiet och högstadiet lyfter fram vikten av studier i grannspråk och grannkultur. Här har vi stora möjligheter att skapa något!

I dag, i går och i torsdags har vi fått höra om många exempel på skandinavistikens livskraft inom litteratur, film, bildkonst och kultur i allmän mening. Vi vet att intresset finns inom språkvetenskapen också. Ett sådant exempel är min kollega Robert Christensen, docent i danska, som arbetar med pilotstudier av unga danskars och svenskars språkförståelse av varandra. För övrigt är dessa studier delvis en uppföljning av ett projekt om dansk-svensk språkförståelse som Lund och Köpenhamn samarbetade om i slutet av 90-talet och i början av 2000-talet. Ett annat exempel är att vi under våren haft en polsk gästforskare på SOL, Dominika Skrzypek, som intresserar sig för svensk språkhistoria. Lund är dessutom unikt i Sverige med att kunna erbjuda ett kandidatprogram i danska språket och litteraturen. Ytterligare ett exempel på skandinavistik är det skandinaviska kollokvium som jag ansvarat för inför 10th Interdisciplinary Conference on Communication, Medicine and Ethics 28-30 juni 2012 i Trondheim. Vi är en grupp forskare från olika ämnen från Danmark och Sverige som samlat våra föredrag och velat initiera en diskussion kring ett kollokvium med titeln Meeting the Challenges for the Scandinavian Welfare States Problematizing Communication in Care. Och vi ska komma ihåg att masterutbildningen i översättning har kurser i översättning danska-svenska.

Jag hoppas att vi kan ta skandinavistiken vidare in på spännande vägar under resten av 2010-talet, både här i Skandinavien och i de länder där intresset för skandinavistik är stort, t.ex. våra stora grannländer Polen och Tyskland. Jag vill att vi tar studier i skandinavistik på allvar så att vi arbetar tillsammans med studier kring litteratur, språk och samhälle. Här gissar jag att Humboldt-universitetet har saker att bidra med. Till slut vill jag påminna oss alla om de stora och viktiga frågor vi ständigt måste påminna oss: Vad är skandinavistik? Hur ska skandinavistiken se ut under 2010-talet? Vilka områden ska undersökas? Vilka forskningsfrågor? Vilka samarbeten mellan länder och universitet? Vilka samarbeten mellan discipliner? Hur kan vi integrera språk, litteratur, kultur i framtida forskning? Vad ska vara

monovetenskap, flervetenskap och tvärvetenskap? Hur ska vi befrämja skandinavistiken?

PETRA BROOMANS:

Vi har hört många spännande föredrag om Norden som ett sociologiskt laboratorium men vi ska också uppmärksamma att Norden i motsvarande utsträckning är ett stort språkligt och kulturellt laboratorium. I den vidare historiska bakgrunden har ju Norden alltid varit multinationellt. Det har alltid funnits samer, och inuiter på Grönland, och Färöarna har ju en speciell ställning. Därtill ska även gamla och nya minoriteter och deras språk, kulturer och litteraturer inkluderas i våra studier.

Detta stora multinationella sammanhang ger många nya spännande forskningsfält att forska i. Vi ska heller inte glömma att nämna de rika möjligheterna kring kulturförmedlingens perspektiv – hur förmedlar man varandras och sin egen kultur och litteratur? Det har också ett stort värde inom våra forskningsfält att se hur den nordiska litteraturen blir förmedlad utanför Norden. Vilka författare blir utvalda? Vilka inte? Vad har dessa val med ideologi och särskilda historiska sammanhang att göra?

MAARET KOSKINEN:

Som pendang till de kloka synpunkter som framförts hittills, vill jag tillåta mig att vara litet mera krass och kortfattat säga, att nu finns den här alldeles utmärkta konferensen som har satt sig på kartan, och vad det hela kokar ner till är att ytterligare befästa och sälja in denna *brand*, Scandinavian Studies, vilken – som flera har påpekat under konferensen – har spelat en undanskymd roll ganska länge bland skandinaver. I slutändan blir den intressanta frågan: Hur bedrivs studier i Skandinavien om skandinaviska spörsmål, sådana som vi talar om här, alltså av dem som så att säga är nära källorna? Svaret på den frågan måste innebära att det blir tillräckligt attraktivt för, låt säga, amerikanska skandinavister att faktiskt pallra sig hit. Och för att försöka få svar på den frågan på ett sätt som verkligen intresserar skandinavister – tvärtom söker sig skandinavister vad jag förstår *alltid* till SASS och Nordamerika – och inte minst med tanke på, som vi fått höra här, att SASS faktiskt nyligen övervägt att förlägga en av sina konferenser hit till Skandinavien – så bör det vara ett mål för den här konferensen, för den här samfälligheten, att arbeta mot, och det där kan vi göra på många olika sätt.

Jag skulle förorda från min kunskapshorisont, som den första av två saker: att man verkligen försöker hitta såna här, inom humaniora och samhällsvetenskap, interdisciplinära teoretiska forskningsområden som är i svang i tiden – exempelvis sånt vi har sysslat med här på konferensen, the spacial turn, är ju ett interdisciplinärt forskningsfält som garanterar intresse från folk som annars kanske inte skulle söka sig hit – då har man ett teoretiskt paraply, man har en övergripande tematik och man ser ett forum där sådana frågor får ställas i en gemenskap över *and across interdisiplinary boundaries*. Det finns ett begränsat antal sådana fält som drar samman forskare från mycket olika håll – och så får man plötsligt syn på hur man tänker på andra sidor och håll och så uppstår ljuv musik, det vill säga i den bästa av världar.

Min andra och sista punkt är att jag föreställer mig att man har allt att vinna på att försöka att inkludera det som förekommit i det sista anförandet här, alltså politik, samhällsvetenskap, historia – just därför att de frågorna i den stora omvärlden är så aktuella, mer än någonsin. Också naturligtvis för att de är aktuella inom humaniora. Jag tror att det kan ligga en fara i om det bara är de estetiska fälten som formar perspektiven. Men då blir ju följdfrågan, där jag tänker att ni andra vet mer än jag, ni gör väl en kartläggning av och skaffar överblick över vad man gör på andra institutioner och olika fora och konferenser som just inom de samhällsvetenskapliga och historisk-politiska fälten redan har olika associationer och sammanslutningar: vad finns det för problem och överlappningar och möjligheter när det gäller det kongressmässiga utrymmet?

DAG BLANCK:

Man kan kanske fundera så här om framtiden för Scandinavian studies att det naturligtvis är en spänning mellan olika nivåer. Det finns en spänning mellan Europa, Skandinavien och de nationella – även subnationella när man tar in minoriteterna – nivåerna. Jag var förra hösten på Stanford på ett besök. De har fått mera intresse av att studera Skandinavien, har varit i kontakt med Sverige och besökt Uppsala. Då sa killen som på International Studies Centre att Ja, för oss börjar det kanske bli dags att titta litet på Europa igen. Vi har ju hållit på så mycket med Asien.

Man kände då att vi är väldigt marginaliserade. Det var en bra, nyttig känsla, att påminnas om att även Europa, som vi tar väldigt mycket för givet, från vissa utsiktspunkter är ganska marginaliserat. Men som man har de här olika nivåerna, och det finns en spänning när man

som vi talat mycket om här mellan det skandinaviska, det regionala och det nationella – och det kanske *ska* finnas en sådan spänning, man kan kanske inte alltid vara en skandinavist, man måste ibland operera inom ett nationellt paraply, nationalstaten är ändå 1800- och 1900-talets success story, men ur det regionala perspektivet kan man samtidigt bidra till att underminera den. Man kanske får leva med den här spänningen mellan det nationella och det regionala. Men om man fokuserar på det regionala, det skandinaviska, och vill göra det mer intressant och relevant även för en bredare krets, tänker jag att man kan fråga: När Skandinavien, Varför Skandinavien och Vilket Skandinavien? När Skandinavien, alltså när är det som den här regionala nivån som mest intressant, jag frågar förstås för mig som historiker, när har Skandinavien spelat en viktig roll historiskt? Och man tittar på de studier som gjorts i den amerikanska skandinavistiken är det vissa historiska perioder som är väsentliga: vikingarna, för Sverige kan man tala om 1600-talets stormaktstid, och sedan kommer vi till 1900-talet med Välfärdsstaten, då rycker Skandinavien upp. Så det finns vågrörelser, då Skandinavien är integrerat i stora skeenden. Om man tittar i de engelskspråkiga nästan alltid amerikanska textbooks som finns tillgängliga, i textbooks of european history eller survey of european history, som vi använder i Sverige då vi läser historia, vad ser man där? När jag läste i Stockholm fick vi läsa Palmers History of the modern world. Där figurerar Sverige. När Palmer skrev den där boken läste han mycket och behärskade många språk men han läste inga skandinaviska språk. Han liksom andra var beroende av den handfull engelskspråkiga historiker som format omvärldens syn på svensk historia. Den fantastiska produktionen av forskning i svensk historia är ganska okänd. Det finns några få utländska skandinavister som kämpar och tar in inhemska, men de flesta kan inte det. De är förstås intresserade av att få kunskapen. Arnold Barton, Michael Roberts, Franklin Scott, det är de som har format bilden. Det är en intressant observation rent historiografiskt. Ja, det var När. Och följdfrågan är Varför. Varför är det då intressant, Skandinavien, då det dyker upp, vad är det för faktorer som gör att de specifika skandinaviska omständigheterna blir särskilt intressanta? Det kan man ju säga att det borde finnas andra faktorer som man också borde ta hänsyn till utifrån men som man kanske inte gör. Och sen Vilket Skandinavien? Är det hela Skandinavien eller hur förhåller det sig med de regionala delarna, är det Norge eller Danmark eller Sverige, och hur är relationerna mellan delarna?

Så kan man tänka om man ska gå vidare och vara litet strategisk och välja ämnen eller infallsvinklar för att få fram den där konceptbildningen. En sista observation kan utgå från den långa traditionen och enorma diskussionen i USA om american exceptionalism: är USA

annorlunda, alltså *bättre*? – som i synnerhet amerikanska politiker vill göra gällande. Detta är förstått extremt omtvistat. Men man kan, om man vill, ägna sig åt Comparative Exceptionalisms. Vilka länder är intressanta i ett sånt perspektiv? Sverige, den svenska modellen, det är nåt väldigt unikt, nåt väldigt specifikt, och kanske ska man tala om den skandinaviska modellen. Jag tänker på Tyskland, och den stora diskussionen om tysk Sonderweg. Och vi har La mission civilisatrice. Låt oss inte glömma Kina, med en bestämd syn på det kinesiska som mycket särskilt… Man skulle kunna se dessa företeelser i ett perspektiv av Comparative Exceptionalisms, som är ett forskningsprojekt som jag brukar försöka marknadsföra. Där skulle det skandinaviska vara ett av dessa fält med en uppfattning om att man är väldigt speciell, och så kunde man jämföra med ett antal andra länder och områden med motsvarande självförståelser.

PETRA BROOMANS:

Jag vill tillägga att det ofta framställs som något negativt med engelskans utbredning inom skandinavistiken men att fördelarna naturligtvis är stora och avgörande med böckerna som publiceras på engelska, att forskarna inom andra språkområden kan ta del av det vi åstadkommer inom Scandinavian Studies och att vi kan lära av varandra. Frågan gäller snarare den om balansen, hur långt man bör gå i vårt fälts kommunikation och kunskapsspridning.

BO SVENSSON, LUND:

För några år sen hade jag kontakt med Zenter für Interdisziplinäre Forschung i Bielefeldt, där man var väldigt produktiva genom sina många inbjudna gästforskare som dels hade arbetsro, dels träffades kontinuerligt för samtal. Detta resulterade i rader av forskningsvolymer. Och det är ju en annan modell än att man samlas på konferenser så som här. Om pengar kunde tas fram vore det intressant att pröva en sådan verksamhet inom Centre for Scandinavian Studies. Redan att kontakta och informera sig om hur de går tillväga i Bielefeld vore inspirerande.

CLAIRE THOMSON, LONDON:

Jeg har to kommentarer og et praktisk forslag. Min første kommentar gælder det, Maret sagde om, at Scandinavian Studies ude i den store verden ikke handler frygtelig meget om litteratur og medier. Eksempelvis har vi færre historikere end litterater i London, og det der faktisk optager folk mest ved Skandinavien, er den ydre verden, og det har sådan en inflydelse på alt,

hvad vi gør i vores virksomhed. Det ville også være utænkeligt ikke have Island og Finland med indenfor de nordiske studier. Det var det første, jeg ville sige.

Det andet gælder arbejdet, vi er igang med i denne måned med ansøgninger om post doc-stillinger i Area Studies - jeg ved ikke, hvor begribeligt dét er i Norden… Det viste sig, at de fleste ansøgere havde læst en masse forskning om Area Studies som disciplin, og det var utrolig interessant at se de store muligheder. Hvis de dog blot forsøger at tænke praktisk, og se hvad det næste skridt skal være, hvad er det næste skridt!? Hvis de forsøger og skaffe penge til en, der faktisk forsker i, hvad skandinavistik er, eller hvad det *burde* være, så bliver der mere tale om forskning end om strategi! Hvis I forstår, hvad jeg mener. Mit praktiske forslag, som jeg sad og snakkede med Mats Jönsson om igår aftes, og han plante for en *guerilla coorporation…*, går ud på at forbedre vores kommunikation om skandinaviske ting udenfor de strukturer, der gør det umulig at samarbejde omkring uddannelse. Dette er noget, vi har talt om i flere år indenfor Scandinavian Studies, altså om noget meget enkelt, der burde kunne bidrage til att sprede nyheder og informationer og udbyde synspunkter og erfaringer. Det er noget praktisk, vi bare må have.

ANNA SMEDBERG BONDESSON, KÖPENHAMN:

Jag skulle vilja ta fasta på modellen över Scandinavian studies och dess inside/outside-dynamik, och alla de diskussioner som föregick bildandet av Centre for Scandinavian Studies Copenhagen–Lund och som i viss utsträckning bottnade i ett forskningsprojekt med namnet Imagining Scandinavia. Där var poängen att man skulle gå utom den skandinaviska självförståelsen och även nå utanför att bara intressera sig för omvärldens föreställningar om Skandinavien och dessutom försöka hitta brytpunkterna i olika former av kulturella transaktioner, själv mötena mellan å ena sidan de skandinaviska föreställningarna om Skandinavien och omvärlden och å andra sidan omvärldens föreställningar om Skandinavien. Just i brytpunkterna mellan inside och outside finns något som går bortom det som tenderar eller riskerar att bli lite syrefattigt och egenkärt. Vi vill ju hitta dialogen på ett internationellt plan. Och det handlar då mycket om översättningens betydelse. Det är i översättningarna som kulturerna möts och i översättningarna och receptionen i båda riktningar av det skandinaviska som det händer något väldigt spännande, i trafiken åt båda håll som det finns något väsentligt som vi kan bli experter på.

ANDERS MORTENSEN:

Om hur samarbetet och kommunikationen mellan oss ska stärkas har här framförts åtskilliga skarpsinniga idéer och reflektioner, både vad gäller att etablera nya samverkansformer och vilka strategier som förefaller framkomliga för att gynna och stärka vårt studiefält… jag instämmer förstås i Claires ståndpunkt om att strategierna ska tjäna den väsentliga forskningen och inte omvänt. I vilket fall: under det slag av diskussioner som vi nu för, brukar även fruktbara meningsskiljaktigheter uppträda. Men inget sådant har ännu anats i våra överläggningar. Finns det intressanta konflikter som vår hittills så eniga församling borde ta upp?

MATS JÖNSSON, LUND:

En sak som tangerats är detta, som Claire var inne på: vid Department of Scandinavian Studies i London är det självklart att studera Island och Finland. Och det här problemet är något som vi går utom hela tiden. Men det blir en central fråga när vi går in i Area Studies och European Studies Complex. Det känns som att vi tassar runt problemet, vilket förstås beror på att vi har börjat i den skandinaviska änden, men utvecklingen måste gå mot att vi efterhand självklart inkluderar även dessa fält.

DAG BLANCK:

Apropå Finland är det intressant att se på utvecklingen vid de amerikanska institutionerna, som från början var väldigt skandinaviskt inriktade från början, och Finland var inte med. Sedan har Finland kommit in, av olika skäl. Och tittar man på den kanske ledande institutionen i USA för närvarande, vid University of Washington i Seattle, där har man nu även inkluderat baltiska språk. Sedan Baltikum öppnades upp i början av 1990-talets utveckling i Östersjöregionen har man jobbat långsiktigt och strategiskt på detta, och i Seattle undervisar man nu i svenska, norska, danska, finska och isländska – och i estniska, lettiska och litauiska. Det gör ju att det skandinaviska i någon mening har sprängts. Eller åtminstone omdefinierats till det östersjöiska. Det minskar förstås den dagliga skandinaviska språkförståelsen vid en sådan institution och stärker engelskan. Jag håller med Petra om att det där med engelskan är ett närmast olösligt problem, som förstås gäller även för oss i Sverige som ska skriva historia. På University of Washington i Seattle har det skandinaviska sprängts, och däri ser vi kanske ett svårlöst problem. Men kanske handlar det mer om man i

vissa lägen måste sätta ner foten litet pragmatiskt och säga, Nu gör vi så här, nu tar vi med även dessa ämnen.

HENRIK RAHM:

Jag är som ni förstår en vän av samarbete mellan ämnen, internationellt och nordiskt och så vidare, men jag tycker också att vi måste värna om de möjligheter vi har att förstå varandra på de skandinaviska språken. Det är ganska unikt detta att kunna använda svenska, danska och norska och kunna prata med varandra och läsa varandras texter, varandras källmaterial och varandras transkriptioner, om man jobbar med intervjumaterial. Det nordiska samarbetet i olika former är viktigt, men forskningsmässigt är det viktigt att kunna ha tre steg: att man jobbar nationellt, på sitt eget språk, och sen det här mellansteget är att man kan jobba på de skandinaviska språken, utbyta erfarenheter och arbeta med samma material, där det är ganska egalt om man ägnar sig åt svenska, danska eller norska… ja, inte riktigt, nu blev jag lite övermodig, jag förstår förstås inte allt på norska eller danska – men skrivna saker, skönlitteratur, transkriptioner, brukstexter på danska och norska, det funkar bra för mig och det funkar bra tillsammans med den danske och den norske forskaren. Och det tycker jag vi måste värna om så att vi inte säger att vi direkt ska inkludera fler och fler länder och områden. Då är Scandinavian Area Studies och Nordic Area Studies något annat, med områdets likheter i stater, organisation och kultur. Men den språkliga gemenskapen som vi har i litteratur och myndigheternas texter, den är jag väldigt rädd om.

NINA ERNST, LUND:

Jag vill knyta an till vad Dag och Anna har sagt, och lägga till en fråga: För vilka är detta studiefält, är det för skandinaverna eller ska vi ha en större utblick? I långa loppet tror jag perspektivet måste vara det större, och då blir engelskan viktig som arbetsspråk för att nå de intresserade i USA, övriga Europa och så vidare. Och det blir också viktigt att blicka mot andra discipliner.

BO SVENSSON:

Två korta tillägg. Till det du sa, Henrik, om de nordiska språken: vi brukar glömma att det finns ett svenskspråkigt Finland också, och att man i det finskspråkiga Finland även studerar svenska och svenskspråkiga företeelser i viss utsträckning. Sammanhanget är större, och det bör inte glömmas bort. Det andra gäller Baltikum. Omedelbart efter omvälvningen i

Östeuropa så fanns det stora intressen och pengar att sätta in i relation till Baltikum, med forskningsprogram och omfattande insatser av Svenska Institutet med mera. Man skulle kanske undersöka möjligheterna att återbilda några av dessa samarbeten. Baltikum är så oerhört intressant både ur världsperspektivet och östersjöregionens.

PETRA BROOMANS:

Finlandssvenskarna glömmer vi faktiskt aldrig.

BO SVENSSON:

I Sverige glömmer vi dem jämt.

PETRA BROOMANS:

Jaså, men Edith Södergran ingår, och ni har ju kanoniserat henne.

ANDERS MORTENSEN:

Tiden för vårt samtal i plenum är ute. Jag vill dock inte undanhålla er en väsentlig upplysning som både knyter an till de behov av överblick och inventering av forskningsfältet som Maaret påtalat och de möjligheter till kommunikation för *the guerilla coorporation* som Claire efterlyst. CSS drar efter nyår igång arbetet med att skapa en interaktiv superportal för forskning, utbildning och kommunikation inom Scandinavian Studies världen över. Om allt går som planerat, kommer ni att kunna logga in, lägga in och surfa där hösten 2013. Vi hör av oss. Tack för er eminenta medverkan!

Samtalet har arrangerats, transkriberats och redigerats av Anders Mortensen.